

Uddevalla kommun

barnutbildning@uddevalla.se

Beslut för gymnasieskola med yrkesprogram

efter tillsyn i Uddevalla gymnasieskola, Östrabo Y VF i Uddevalla kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Uddevalla kommun att senast den **1 november 2017** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Uddevalla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Uddevalla kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)
- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.
- Rektorn ska se till att skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Bedömning

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Uddevalla kommun under våren 2017. Uddevalla gymnasieskola, Östrabo Y VF besöktes av Skolinspektionen den 26 och 27 april 2017.

Skolinspektionens tillsyn visar att alla elever vid Östrabo Y VF inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Tillsynen visar att elever stör varandra på olika sätt och att det påverkar studieron i vissa undervisningsgrupper. Rektorn har vidtagit åtgärder för att komma till rätta med den bristande studieron, men de har inte varit tillräckliga. Tillsynen visar dessutom att elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsan arbetar mest åtgärdande med de ärenden som är akuta och med enskilda elevärenden. Elevhälsans arbete ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Vidare visar tillsynen att skolbiblioteket inte används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Föreläggande

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att inte alla elever vid Östrabo Y VF tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Bedömningen görs mot bakgrund av att studieron brister påtagligt i vissa undervisningsgrupper vilket leder till att eleverna inte alltid kan koncentrera sig på skolarbetet under lektionstid. Rektorn har visserligen vidtagit åtgärder för att komma till rätta med den bristande studieron, men de har inte varit tillräckliga. Dessutom framkommer av tillsynen att elevhälsans representanter inte känner till problematiken. Skolinspektionen vill i sammanhanget påpeka att elevhälsans arbete ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Att skolmiljön för vissa elever präglas av en sådan bristande studiero strider mot författningarnas krav.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Eleverna i år 1 uppger att de kan koncentrera sig på undervisningen utom i några enstaka kurser. Eleverna beskriver att lärarna inte kan få tyst på eleverna samt att alla lärare inte heller tillämpar de konsekvenser man kommit överens om när elever stör ordningen. I de ämnen där det inte fungerar brister studieron nästan vid varje lektionstillfälle och det handlar om fyra lektioner i veckan, säger eleverna.

Av lärarintervjun framkommer att det finns lärare som känner sig otillräckliga i framförallt en klass i år 1 eftersom det är många som vill ha hjälp och att det krävs stora ansträngningar för att hålla eleverna i klassrummet och se till att det är studiero. Lärarna uttrycker att de måste jobba mycket "en till en" för att få igång eleverna och hinner då inte med andra elever som lätt bli ofokuserade. En lärare tycker att det är svårt att hitta rätt verktyg för att få till en bra studiero. "Eleverna slutar lyssna och vill se hur läraren ska lösa problemet som uppstår och ifrågasätter då läraren", säger läraren. Läraren säger att det inte heller finns så mycket stöd för dem att få. Specialpedagogen har varit inne i klassrummet men trots detta är det fortfarande inte studiero i den klassen. Lärarna berättar att de ibland är två lärare när de har undervisning i verkstan för att öka studieron i år 1. I år 2 och 3 är studieron bättre uppger samtliga lärare.

Representanter för elevhälsan uppger att de inte har tid för observationer utan de får istället lita på att lärarna säger till om det inte är studiero. Ingen på Östrabo Y VF har sagt till och det tolkar elevhälsan som att det är studiero. Representanterna säger att det samtidigt finns lärare som tar på sig hela ansvaret för studieron och därför kanske inte alltid ber elevhälsan om hjälp. Elevhälsan vet därför inte hur det är i alla kurser. Det är enligt elevhälsan lättare för lärarna i karaktärsämneskurser att täcka upp för varandra och på så sätt öka studieron. Den möjligheten finns inte för lärare i gymnasiegemensamma kurser.

Rektorn berättar i intervju att det är lugnare nu än tidigare år men att det finns en del oro i några undervisningsgrupper och säger att det där sker en dialog mellan lärare, specialpedagog och rektorn.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten vid Östrabo Y VF i Uddevalla kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Uddevalla kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Bedömningen görs mot bakgrund av att elevhälsan mest arbetar åtgärdande med de ärenden som är akuta och med enskilda elevärenden. Visserligen nämns några förebyggande insatser men dessa kan inte anses vara tillräckliga för att uppfylla författningarnas krav. Elevhälsan vid Östrabo Y VF arbetar inte främst förebyggande och hälsofrämjande vilket stridet mot författningarnas krav.

Enligt skollagen ska det för eleverna i gymnasieskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 277 och 656) innebär elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande uppdrag att elevhälsan ska bidra till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Vidare anges i förarbetena att elevhälsans fokus inte ska vara hälso- och sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv.

Representanter för elevhälsan uppger i intervju att de inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande. De säger att tiden mest går till enskilda och akuta elevärenden. Representanterna för elevhälsan uppskattar att de kanske arbetar 30 procent hälsofrämjande och förebyggande och 70 procent med individärenden som är åtgärdande karaktär. På Skolinspektionens fråga om vad som saknas för att kunna

arbeta mer hälsofrämjande och förebyggande svarar de att tiden och resurserna inte räcker till för att bland annat vara mer ute i verksamheten, vilket gör att de ofta får eleverna till sig för sent. Representanter för elevhälsan säger också att de exempelvis behöver kunna lägga mer tid för att stödja nyanställda lärare samt för att motverka att problem uppkommer. De säger vidare att de tror att den stora andel elever som hoppar av förhoppningsvis hade kunnat förhindras om de hade kunnat arbeta mer förebyggande. Det hälsofrämjande och förebyggande arbetet är enstaka inslag för elevhälsans arbete, säger de. Under intervjun ger representanterna för elevhälsan några exempel på förebyggande inslag såsom elevhälsomöten med arbetslaget, Uddevalla gymnasieskolans gemensamma temadagar, att kuratorn har pratat med år 2 om psykisk ohälsa samt att elevhälsan arbetar med närvaro och scanning av elever.

Lärarna bekräftar mycket av det elevhälsan uttrycker i intervjun och säger att elevhälsan jobbar väldigt mycket, men att de behöver vara fler i elevhälsan eftersom det är så mycket att göra på yrkesprogrammen. Lärarna säger att elevhälsan har stora och många akuta och komplexa individärenden vilket gör att de inte hinner arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Enligt lärarna har elevhälsan en bra överlämning från årskurs 9 som elevhälsan delger lärarna samt att de har ett bra samarbete med elevhälsan vilket gör att enskilda elevärenden inte hinner växa och bli allvarliga utan det löses innan dess. Elevhälsan behöver däremot mer tid för det förebyggande arbetet, säger lärarna avslutningsvis.

Elever uppger i intervju att de känner till vilka som ingår i elevhälsan, att de har haft hälsosamtal och att de kan gå till skolsköterskan om något händer, om man slår sig eller om någon gör sig illa men eleverna säger också att man inte går dit i onödan. Eleverna säger att representanterna för elevhälsan inte har varit ute i klasserna mer än att de har presenterat sig.

Rektorn uppger i intervju att elevhälsan gör ett jättejobb och så gott de kan, men att elevhälsan har svårt att hinna med det hälsofrämjande och förebyggande arbetet. Rektorn säger att skolsköterskan ibland inte hinner med alla hälsosamtal under det första skolåret och att kuratorn inte hinner med sitt uppdrag. Elevhälsan arbetar mycket åtgärdande på individnivå och det gäller alla funktioner, säger rektorn. De gör ett "hästjobb" men hinner inte eftersom resurserna inte räcker samt att tillgången till elevhälsa inte är tillräcklig för behoven på skolenheten. Rektorn säger att huvudmannen räknar elevhuvuden inför resursfördelningen och inte behov i elevgruppen.

På Skolinspektionens fråga vilka konsekvenser bristande tillgång till elevhälsa får, svarar rektorn att elevhälsan skulle kunna arbeta mer med språkbruket på skolenheten samt att alla hälsosamtalen skulle kunna bli gjorda under höstterminen för att kunna användas mer för att stötta eleverna i undervisnings- och skolsituationen. Dessutom skulle specialpedagogen kunna arbeta bredare och mer förebyggande med studieteknik. Rektorn säger vidare att skolläkare och skolpsykolog kan kontaktas vid behov men att varken skolpsykolog eller skolläkare varit involverade i ett förebyggande arbete eller deltagit på deras elevhälsomöten under de 2, 5 år han varit rektor.

Skolbibliotek

Skolinspektionen bedömer att skolbiblioteket inte används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling för eleverna på Östrabo Y VF. Detta strider mot författningarnas krav. Bedömningen görs mot bakgrund av att de två bibliotek på närliggande gymnasieskolor (Östrabo 1 och Agneberg) som eleverna på skolenheten är hänvisade till inte används av varken lärare eller elever i undervisningen.

Av skollagen framgår att eleverna ska ha tillgång till ett skolbibliotek. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, till exempel bibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s.284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information. Skolbiblioteket ska ställas till elevernas och lärarnas förfogande och ingå i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Skolbiblioteket spelar en viktig roll för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material inom utbildningen.

Vid intervju med elever framkommer att inte alla elever vet att det finns ett skolbibliotek. Några säger att de inte vet och några säger att det finns bibliotek på gymnasieskolorna Östrabo 1 och Agneberg som ligger i närheten men att de aldrig använder sig av dem. Eleverna säger att de ser in i biblioteket på Östrabo 1 när de går till bussen men tycker inte att det känns bra att gå in där eftersom teknik- och naturelever finns där. Eleverna säger att de har varit på biblioteket på Agneberg för att IT-support finns där och uppger även att någon lärare i ämnet svenska har tagit med sig böcker från biblioteket så att alla elever kan läsa samma bok.

Lärarna säger i intervju att de inte använder skolbiblioteken i undervisningen. Några lärare uppger att de inte ens har tänkt tanken att använda biblioteken. Det finns två skolbibliotek, men inte på skolenheten och det är svårt att gå med klassen till Agneberg och det material man efterfrågar och önskar finns inte alltid, säger lärarna, bland annat saknas det tillgång till media och facklitteratur i de olika yrkesämnena. Skolbiblioteken i gymnasieskolan fyller inte den funktion det är tänkt för eleverna, säger lärarna. Lärarna bekräftar också det eleverna uttrycker och säger att eleverna inte vill gå till en annan skola eftersom eleverna inte känner att de hör hemma där. Lärare säger att det vore lättare att använda biblioteket om det fanns på skolenheten och uppger att det kanske är viktigare för elever på yrkesprogram att ha ett bibliotek i sin närmiljö än för de studieförberedande programmets elever. De skulle ha det lättare att komma till Östrabo Y från Östrabo 1 än tvärtom, säger lärarna. Läraren som undervisar i svenska säger att hen tar med sig böcker för att det ska finnas böcker i elevernas närhet.

Rektorn uppger att det finns ett skolbibliotek på Östrabo 1 men att det inte används i undervisningen eftersom eleverna har datorer som de använder istället och att det är ett avstånd dit. Rektorn säger att det tidigare fanns ett fackbibliotek på skolan Östrabo Y och om det funnits kvar hade det ökat användningen. Läraren har presenterat för eleverna att det finns ett bibliotek, men sedan blev det inget mer om det, säger rektorn.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten vid Östrabo Y VF i Uddevalla kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Uddevalla kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Uddevalla kommun uppfyller författningarnas krav inom följande områden:

Undervisning och lärande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)

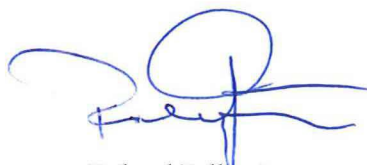
Bedömning och betygssättning

Styrning och utveckling av verksamheten

På Skolinspektionens vägnar

Frida Eek
Beslutsfattare

Roland Fallström
Föredragande/Undervisningsråd

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Uddevalla gymnasieskola, Östrabo Y VF

Fakta om Uddevalla gymnasieskola, Östrabo Y VF

Östrabo Y VF är en skolenhet i Uddevalla kommun. Östrabo Y VF erbjuder utbildning inom det nationella programmet VVS- och fastighetsprogrammet (VF) med inriktningarna VVS- teknik och Kyl- och värmepumpsteknik. Vid tiden för tillsyn går det 44 elever på skolenheten. Skolenheten leds av en rektor som även är rektor för Östrabo Y BA.

Skolenheten delar lokaler med sex andra skolenheter på skolan Östrabo Y. Övriga skolenheter är de sex yrkesprogrammen; BA, ES, FT, HV, IN och EE. Övriga gymnasieskolor i kommunen heter Agneberg, Akademi Sinclair, Margretegårde och Östrabo 1. Alla gymnasieskolor ligger centralt i Uddevalla och nära varandra.

Måluppfyllelse

Elevernas kunskapsresultat.

Skolverkets statistik för läsåret 2015/16 visar att den genomsnittliga betygspoängen hos avgångseleverna på skolenheten var 12,1 att jämföra med rikets genomsnitt för samma nationella program som var 12,5. I övrigt redovisas i Skolverkets sammanställningar ingen eller väldigt lite statistik för skolenheten då det är få elever som resultatuppgifterna baseras på.

Skolenheten redovisar i "Verksamhetsberättelse 2016-10-21" att 53 procent av eleverna nådde gymnasieexamen inom 3 år läsåret 2015/16. Den genomsnittliga betygspoängen var 10,7 och 33 procent av eleverna nådde betyget E i samtliga ämnen.

Resultat av arbetet för trygghet och studiero

I Skolinspektionens enkät som genomfördes hösten 2016, inför tillsynen, med eleverna i årskurs 2 var andelen svarande 100 procent (10 av 10 elever). Resultaten av enkäterna redovisas för varje frågeområde i form av ett index där 0 är lägst och 10 är högst. Indexet kan jämföras med resultatet för övriga skolor i kommunen samt med samtliga skolor som deltog i samma enkätomgång. Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning och ett lågt index indikerar en negativ uppfattning jämfört med samtliga skolor i enkätomgången. Inom området studiero har skolenheten ett indexvärde på 6,1 att jämföra med samtliga medverkande i enkätomgången där indexvärdet var 5,9. Inom område trygghet är indexvärdet för skolenheten 8,4 (samtliga medverkande 8,3), förhindra kränkningar 7,5 (samtliga medverkande 7,3) och området grundläggande värden på skolan 7,4 (samtliga medverkande 7,4).